

Roela Põhikool

MINU KODUKÜLA – PUKA

Kodu-uurimistöö

Koostaja: Marleen Taremaa (8. klass)

Juhendaja: Maret Tralla

Roela 1998

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Meenutused Puka külast (vanem periood)	4
2. Talud Puka külas	6
3. Meenutused Puka külast (hilisem periood)	12
Kokkuvõte	15
Kasutatud materjalid.....	16
LISA 1. Veel Pukal elanud inimesi	17
LISA 2. Anna Varju laululeht	18
LISA 3. Alma Mattuse laululeht	19
LISA 4. Mihkel Mattuse laululeht.....	20
LISA 5. Mart Vahi laululeht.....	21
LISA 6. Ida Vahi laululeht	22
LISA 7. Eliise Rummu laululeht	23
LISA 8. Juhan Truupõllu laululeht.....	24
LISA 9. Marie Pritsu laululeht	25
LISA 10. Kuno Kiili laululeht	26
LISA 11. Mihkel Tehvo laululeht.....	27
LISA 12. August Siinvee laululeht.....	28
LISA 13. Mihkel Pritsu laululeht	29

SISSEJUHATUS

Puka küla ajalugu hakkasin uurima, sest sealt pärinevad mu ema, vanaema ja ka mina ise olen seal veetnud oma koolivaheajad ja nädalavahetused ning kavatsen seda teha edaspidigi. Koolitööst väsinuna on ju nii tore minna looduse keskele puhkama. Puka küla asub Roelast umbes kahe kilomeetri kaugusel põhjas, seega piisavalt kaugel üksinduse nautimiseks. Küla läheduses asuvad metsad ja Puka raba, kus suviti seenil-marjul käiakse.

See töö annab ülevaate Puka külast ja tema ajaloost. Töös püüdsin välja selgitada, millised talud on Pukal asunud, kes on seal elanud ja kes elavad seal praegu. Sajandi jooksul on mõned talud hävinud, mõnedes on uued elanikud, seega on majapidamised asunud n.ö. „uuele ringile“.

Küla põliselanikud on juba üsna eakad, mistõttu on viimane aeg nende meenutusi koguda. Seda ma teingi ning niiviisi talletan ajalukku Puka küla ja iseenda.

1. MEENUTUSED PUKA KÜLAST (VANEM PERIOOD)

Minu vanaema Eha Kuusemetsa meenutused:

„Puka küla sai alguse Roela mõisa omaniku parun Wrangelli soovist asustada metsavahi koht ja anda talle asundustalu. See oli 1923. a. Metsavahiks määrati Toomas Sekk. Ta abikaasa oli Anu ja tütar Pärja. Pärja abiellus Rudolf Eigiga ja neil oli tütar Neidi, kes õppis kooli-õpetajaks ning läks elama ja tööle Tapale. Rudolf suri sõja ajal. Pärast isa-ema surma läks Pärja elama oma tütre juurde. Uudismaade tegemise käigus lükati majavaremed kokku.

Järgmine asunikutalu anti Mihkel Pritsile, kelle abikaasa oli Mari ja pojad Arnold ja Edgar. Arnold abiellus mõisa toatüdruku Rosaliega. Neil oli kaks tütart Alli ja Elle, kes elavad praegu Tallinnas. Pärast vanemate surma müüdi maja Roela sovhoosile.

Edgar abiellus Võhust pärit neiu Helene-Lisette Vabuga. Neil lapsi ei olnud. Peale isa-ema Mihkli ja Mari surma toodi majja ka Helene ema Anna Varju, kes suri 1987. a. küla kõige vanema inimesena (98 a.). (Lisa 2)

Arnold ostis 1938. a. endale naabruses müügile läinud talu, kus oli elanud Jüri Mänd, kes oli ühe käega. Et Jüri abikaasa oli noorena surnud, kasvatas ja koolitas ta üksi poeg Evaldit, kes õppis EPA-s melioraatoriks.

Kolmas asunikutalu anti Mihkel Moorile, kes oli mõisa tööle tulnud mustlaspoiss. Ta abiellus Mihkel Priksi õe Elviinega ja neil olid lapsed Elmar, Vaike, Velda, Liidia ja Endel.

Neljas taluomanik Pukale tuli Võrumaalt. Nimelt Võrumaa mees Peeter Mattus oli võtnud osa Vabadussõjast ja saanud autasuks „Vabaduse risti“ ning sellega kaasnes 20 ha talu autasuks. Peeter Mattus oli koloneli aukraad ja võitles soomusrongil, kus väga raskelt haavata sai ja viibis seejärel 6 kuud Moskva haiglas ravil. Pommikillud olid viinud ära ta näo alumise poole ja terve ta üks kehapool oli pommikilde täis. Haiglas siirdati talle näo alumine osa ja ta väljus tervenena. Kõik see sündis sõja lõpupäevil ja temast tehti kuulus laul:

„Poleks Pekat liinil olnud
oma soomusrongiga.
Päts oleks mättas olnud
koos Laidoneriga.“

Haiglast ja sõjast naasnuna abiellus ta Võrumaal rikka talutütrega Alma Kaldiga. Koos tulid nad nüüd Virumaale autasuks antud tallu enama. Talu maadel asus suur mõisa heinaladu, kivipostide ja palkseintega ning nelja kahepoolse uksega. Selles hoiti mõisa loomade heina ja seda kutsuti Puka laoks. Selle Puka lao järgi saidki oma nime nii küla kui ka Peetrile antud talu – Puka. Esialgu ehitati heinalattu eluase: 2 tuba ja köök, sest Võrumaalt toodi kaasa ka Peetri isa Mihkel ja ema Mari. (Lisa 3 ja 4)

Eha-Pärjala Lukk lõpetas Tallina Kaubanduse õppekombinaadi koka erialal.

Mihkel Mattuse matus 1938. a.

Pärast isa Peeter Mattuse surma 1956. a. jäi kodutallu elama. 1958. a. abiellus Ülo Kuusemetsaga. Peres kaks tütart Silva (s. 1959) ja Saima (s. 1963). Silva lõpetas Tartu Ped. Kooli 1979. a. ja TRÜ 1986. a. (ajaloo teaduskonna). Töötas 1979-1997 Viru-Jaagupi koolis õpetajana. Praegu töötab Rakvere Gümnaasiumis õpetajana. Peres kaks tütart: Marleen ja Svea. Saima lõpetas 1982. a. Viljandi Kultuurikooli raamatukogunduse erialal. Praegu töötab Roela Põhikoolis majandusjuhatajana. Peres poeg Vahur. Ülo Kuusemets suri 26. sept. 1996. a. Eha elab isatalus koos tütrepoja Vahuriga.“

2. TALUD PUKA KÜLAS

SEKK, TOOMAS – Metsavahi koht A-48 21 ha, kuulus Metsade Peavalitsusele. Abikaasa Anu, tütar Pärja ja abikaasa Rudolf Eigi (suri sõjas) tütar Neidi lõpetas Rakvere õpetajate Seminari, töötab Tapal kooliõpetajana. Roela mõisa metsavahi koht. Peale Toomase ja Anu surma läks Pärja elama Tapale oma tütre juurde. Majja tuli ajutiselt elama perekond Pill. 1959. a. seoses uudismaade tekkimisega, lükati majavaremed kivi- ja kannuhunnikutega keset uudismaad kokku.

MOOR, MIHKEL – Punamäe A-89 10,75 ha Esialgselt kuulus see koht Mihkel Pritsile. Kui talle anti uudismaa koht, sai selle Mihkel Moor, kellel oli selle koha ja Mart Vahi koha vahel enne ka väike koht ja maja. Abikaasa Elviine, kes oli Mihkel Pritsi õde. Neil oli 5 last: Elmar, Vaike, Velda, Liidia, Endel. Lapsed on kõik kodust kaugel ja maja hävinud.

VAHI, MART – Murakaraba A-90 10,27 ha. Naine Ida suri noorena, Mart (1885-1958) uppus. Neil oli kaks poega: Karl ja Hermann ning tütar Ellen. Karl abiellus Leida Baumaniga, tütar Reet ja poeg Peeter. Hermann abiellus Velda Koplikuga ja läks elama Kadrinasse. Ellen elab Kohtla-Nõmmel ja töötas med.-õena. Nüüd pensionär. Maja müüdi maha pärast Karl Vahi uppumissurma. Sinna asus elama 1957. a. Petserimaalt tulnud Matsalude pere. (Lisa 5 ja 6)

Hermann Vahi 1943. a.

RUMM, JÜRI – Karila A-18 12,58 ha. Töötas mõisas lauavabriku masinakambris. Naine Eliise oli sakste õmbleja. Lapsed: Cilla, Hugo, Agnes, Eliise. Peale isa-ema surma jäid talusse Cilla koos abikaasa Aleksander Smirnoviga, tütar Liisa, kes õppis TRÜ-s ja on Tallinnas eluaeg apteeker olnud. Hugo ostis Kulinale poe. Abikaasa Siine, lapsi polnud. Hiljem töötas kolhoosis ja kooperatiivis raamatupidajana. Agnes töötas eluaeg Roela koolis õpetajana. Eliise töötas eluaeg Peressaare Algkooli juhatajana. (Lisa 7)

TRUUPÕLD (TREIFELD), JOHANNES – kohad: Kivirehe A-39 6,51 ha ja õie A-123 10,92 ha. Abiellus Emilie Bärensoniga, kelle vanemate koht oli kõrvuti Treifeldi kohtadega. Karu A-24 6,58 ha. Hiljem kuulus kõik Johannes Truupõllule. Tütred Kinge ja Helgi. Ostis külas esimesena reaskülvimasina, mida laenutas tasu eest Roela mõisa. Peale vanemate surma müüsid tütred maja sovhoosile ja seal on pidevalt peremehi vahetunud. (Lisa 8)

KAURLA, LUDVIG – abikaasa Leontine Taal, talus elasid Leontine ema Anna, isa Paul Taal ja vend Rudolf Taal, kes oli palju aastaid voodihaige (30 a.). Ludvigi ja Leontine lapsed: Geraldo, Raimond, Astrid. Kodust lahkunud. Maja hävis kolhoosi ajal.

ALTJÕE (APOLL), JOHANNES – Lilleoru A-45 11,67 ha, oli mõisas tööhobuste tallimees. Abikaasa Marie, tütar Meeri, kes abiellus 1936. a. Aleksander Maurusega, tütar Lianne, pojad Ants ja Heino. Lapsed kodust lahkunud ja pärast vanemate surma müüdi maja Roela Metskonnale, kes pani majja elama Harold Loigu, abikaasa Meeri ja poja Aavo.

Johannes Prits abikaasa Marie ja tütre Elviinega.

suri noorena tuberkuloosi. Milvi abikaasa Taimo Uuetalu töötas Roela sovhoosi agronoomina, hiljem

Kuno ja Milvi Kiili.

PRITS, JOHANNES – Pae A-121 5,7 ha. Töötas mõisas sepana. Ehitas ka talusse väikese seppapaja ja tegi külameestele vajalikke sepatöid. Marie Prits, tema abikaasa – Puka A-43 7,41 ha – koht anti Marie isale Mihkel Sivile, kes suri enne talu rajamist. Nii kasutas mõlemat kohta Johannes Prits. Kasutas ka rendikohta Jüri Mendilt, kuni Arnold Prits selle ära ostis. Johannes Pritsi perest tütar Elviine jäi talusse. Enamasti oli talus ikka 3 lehma ja 2 hobust, sead ja lambad peale selle. Hobustega käidi talvel metsavedudel, et võlgade maksmiseks raha teenida. Laenuga said ostetud kõik väetised ja masinad. Selleks ajaks, kui võlad said makstud ja oleks võinud juba hakata paremini elama – tulid kolhoosid. Elviine abikaasa oli August Kiili, nende

lapsed: Kuno, Milvi ja Maret. Kuno abikaasa Ljudmilla oli kauaaegne Roela sovhoosi pearaamatupidaja, poeg Avo. Kuno

August Kiili.

töötas Roela sovhoosi ökonomistina väga palju aastaid. Neil oli poeg Tavo, kes lõpetas EPA ja töötab Sõmeru metsaülemena ja tütar Merike, kes töötab arstina Jõgeval (lõpetas TRÜ). Maret alustas tööd Roela sovhoosis raamatupidajana, antud momendil töötab ta Roela Linnukasvatuse raamatupidajana. Abiellus Harri Rikmaga ja neil on tütar Marju. (Lisa 9 ja 10)

Elviine Kiili elab praegugi oma isakodus ja on ühtlasi Puka küla kõige vanem elanik.

TEHVO, JAAN – Künka A-125 12,58 ha. Töötas lauavabriku masinakambris, abikaasa Leena oli lahtiste kätega. Aitas kui vaja nii kanga ülespanekul või seebikeetmisel jne. Lapsed: Hilda – jäi talusse, Pauline – läks väga noorelt Tallinna elama, Elviine – suri lapsena. Maja tühi.

TEHVO, MIHKEL – Allika A-126 13,74 ha. Abikaasa Katariina. Lapsi polnud. Mihkel suri varakult, kohe kui maja valmis sai. Koha pärisid vendade lapsed. Praegu maja varemeis. (Lisa 11)

VAINULT, JOHANNES – Kuusiku A-41 19,58 ha. See oli ka „ristimehe koht“, mis oli antud Volli Juhkamile. Johannes Vainult abiellus Volli Juhkami õe Lindaga ja sai koha. Linda suri varakult. Lapsed: Helna ja Heino. Poeg Heino jäi talusse, abiellus Mihkel Moori tütre Veldaga, nende lapsed Linda ja Jaan. Tütar Helna töötab Tapal apteekrina. Majas elab praegu Heino abikaasa Velda. Johannes abiellus teistkordselt Emilie Taaliga. Johannes uppus.

KALMISTU, ALFRED – abikaasa Aliide. Lapsi polnud. Maja väga väike ja algeline. Hävis Roela sovhoosi ajal.

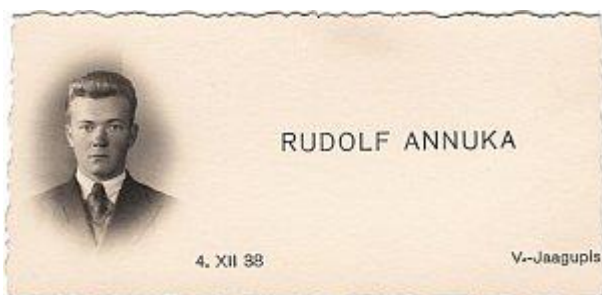
SIIL, JOHANNES – Ämariku A-93 12,96 ha. Johannes oli mõisas puusepaks. Naine Mai oli sakste toatüdruk. Poeg Valter, tema abikaasa Meeta Kruusaja, tütred Maie ja Meeli. Maie lõpetas TPI ja Meeli Räpina Aiandus- tehnikumi. Majas elab ema Meeta, kes oli vallakirjutaja ja asjaajaja.

Johannes Toome tütar Herta
abikaasa Hermann Nirgiga.

TOOME, JOHANNES – Karuallika A-82 13,64 ha. Abikaasa Mai, tütred Herta ja Ester. Herta abiellus Hermann Nirgiga neil oli 4 last: Õie, Anne, Maie, Aimar. Lapsed lahkusid kodust ja peale isa-ema surma maja tühi. Ester Toome ostis naabermaja, elas seal kuni surmani. Estril oli tütar Helbe, kes elab praegu Paide kandis.

ANNUKA, JAAN – Lulli A-44 13,97 ha. Jaan käis mõisas hobusega põllutööl. Abikaasa Liisa. Lapsed: Helene, Leontiine, Rudolf. Rudolf abiellus Narvast pärit kaunitari Marinaga, lapsed: Jaan, Milvi, Maudi. Kõik kodust lahkunud. Leontiine abiellus Eduard Kivisevaga, kes

sai sõjas surma (1908-1942), pojad Helmut ja Olaf. Lapsed kodust lahkunud. Peale mehe surma abiellus Leontiine uuesti, tütar Niina. 1957. a. ostis nende maja Petserimaalt pärit Fjodor Matsalu (1908-1987), kes enne elas Mart Vahi majas, abikaasa Anja (1912-1996), neil oli 4 last: poeg Leo

lõpetas Tartus kunstikooli ja Tallinnas Kunstiinstituudi 1966. a., tütar Elvi lõpetas TRÜ-s filoloogia ja töötas õpetajana Valgamaal Tsirguliina koolis. Poeg Endel elab isakodus ja tütar Lea elab Pärnus.

August Siinvee.

SIINVEE, AUGUST – Roosimäe A-91 13,72 ha. Oli viinavabrikus tööl ja töötas seal ka talude ajal. Abikaasa Ethilde (1897-1982) ja August (1901-1975) said poja, kes suri noorelt. 1930. a. sündisid perre nelikud, 3 neist surid, elama jäi poeg Ervin, kes on vaimsete häiretega, elab praegu Viru-Jaagupis, abikaasa Velda, lapsi pole. Mõisaproua käis isiklikult lapsi vaatamas, tõi neile riideid ja toitu.

Üks laps suri mõni tund pärast sündi, teine elas paar nädalat, kolmas suri mõnekuuselt. Maja on olnud pidevalt müügiks. (Lisa 12)

PUKK, KARL – abikaasa Anette, kes tegi head õmblustööd ja teda hüüti õmblusmampsliks. Lapsi polnud. Maja pidevalt müügiks.

Karl Pukk.

Anette ja Karl Pukk.

RAID (MISSI), MAI – Nigula A-22 9,63 ha. Abikaasa Jaan suri I maailmasõjas. Mai oli mõisas lüpsja. Tegi üksinda kõik kohatööd ja kasvatas lapsed: Wilhelmine, Elfriide, Arvo. Arvo läks tööle Rakverre ja oli väga palju aastaid „Kuninga“ kaupluses juhatajaks (kuni surmani). Elfriide töötas Kulina sae- ja jahuveskis raamatupidajana, see kuulus Siilidele, vabrik natsionaliseeriti ja anti Rakvere Tööstuskombinaadi alluvusse. Elfriide Raid töötas seal kogu oma elu, vanaduses avastati tal ajukasvaja. Teda opereeriti Tartus, aga asjatult. Mõne aja käis ta ringi liikumatu käega ja ilma juusteta.

PRITS, MIHKEL – elas aastatel 1878-1938, abikaasa Mari, pojad Arnold ja Edgar. Edgar jäi koos abikaasa Lisetega peale vanemate surma isamajja elama, oli palju aastaid Venemaal vangis. Lapsi polnud. Majja tuli elama ka Lisette ema Anna Varju, kes suri Puka küla vanima inimesena 98 a. (1889-1987). Arnold ostis

Mihkel Pritsu matus 1938. a.

1938. a. naabritalu, mis kuulus seni Jüri Mendile, kes oli ühe käega ja et abikaasa oli surnud, kasvatas ja koolitas üksi poega Evaldit, kes õppis TRÜ-s maamõõtjaks. Arnold Prits abiellus 1938. a. Roela mõisa toatüdruku Rosaliega, neil oli kaks tütart Alli ja Elle. Mõlemad tütred läksid elama Tallinna ja peale ema-isa surma müüsid maja Roela sovhoosile. Nüüd elab majas Mihhailo Selemba koos abikaasa Anne ja kasupoeg Janariga. (Lisa 13)

TAAL, LEENA – Sireli A-107 5,74 ha. Roelas ei töötanud. Lapsed: Ruudi ja Leontiine. Tütar jäi talusse. Hooned pole säilinud.

MOOR, ALBERT – Kalmisto A-40 19,08 ha. Abikaasa Aliide. Mõisas nad ei töötanud. Lapsi ei olnud. Hooned pole säilinud.

PUKK, MIHKEL – Ilumäe A-46 13,19 ha. oli mõisas kubjas. Abikaasa Liisa, lapsed: Anna, Heinrich, Armilda, Karl. Karl jäi talusse ja koos naise Anettega pidasid talu kuni kolhoosideni.

PUKK, LEENA – töötas mõisas lüpsjana. Vallasema kolme tütrega. Andis oma talukoha parunile tagasi, selle eest lasi parun talle ehitada väikese maja. Kasutas 0,6 ha maad maja ümber. Tütred: Salme, Julie (Juuli), Margarita. Peale ema jäi maja Salmele, kes 16-aastaselt jäänud lauavabrikus töötades invaliidiks (käis kepiga). Salme õmbles külarahvale, ta tegi väga ilusat tööd.

Juuli ja Mihkel Alavere.

Salme Pukk, Leena Pukk ja Juuli Alavere.

Salme Pukk ja Juuli Alavere.

Jaan Riiv 1938. a.

MATTUS, PEETER – Puka A-42 19,69 ha. Tuli Roelasse Võrumaalt koos abikaasa Almaga. Sai tasuta „ristimehe“ koha. Omal lapsi polnud, kasvasid lähedaste sugulaste lapsi: Peetri õepoega Jaan Riivi, vennapoeg Meinhard Mattust ja Alma õepoja tütart Eha-Pärjala Lukku.

Jaan Riiv (24. sept. 1919. a. Koiola v.) eesti sisearst meditsiini dr. (1972) prof. (1974). Lõpetas 1945 TRÜ. Olnud 1943-46 jsk. arst Tamsalus ja 1946-49 Kursis, 1949-54 Tartu raj. tervishoiuosakonna juhataja, a-st 1951 ühtlasi TRÜ õppejõud, 1962-89 sisehaiguste propedeutika kateedri juhataja, a-st 1989 kateedri professor, a-st 1992 kardioloogiakliiniku erakorraline professor. Uurinud seedeelundite haigusi, ilmastiku mõju organismile, elektriaerosoolide toimet, bronhiaalastmat, sümptoadrendaalsüsteemi ja südame isheemiatõbe. T: Sisehaiguste diagnostika alused (5 osa 1978-90),

Kardioloogia II (1978 koos K. Valgmaga), Kardioloogia I (1979, autoreid), Südame isheemia tõve haigete taastusravi (1990, autoreid) – (ENE, 8 kd., lk.146). Surnud 1995. a.

Meinhard Mattus teenis saksa sõjaväes, mille eest viibis vangistuses Solikamski soolakaevanduses. Praegu elab Rakveres.

1927. a. valmis talus suur karjalaut ja 1929. a. suur, kõrge, suurte akende ja verandadega talumaja. Maja vooderdati moodsalt voodrilaudadega ja värviti kaseleheroheliseks. 1932. a. ehitati suur sigala ja peremees Peeter hakkas kasvatama peekonsigu, neid müüdi Inglismaale. 1930. a. osteti ka teine talukoht Loo. Inglismaalt toodi peekonirahade eest tallu rehepeksumasin „Munkstel“, traktor „Dheering“ ja küla esimene ristikukülvi masin, mida laenutas ka Roela mõisa parun. Talu oli väga jõukal järjel, peeti sulast ja paar tüdrukut. Talus oli kuni 15 lüpsilehma. Üksteise järel tekkisid külla uued ja uued asendustalud.

Jaan Riivi leeripilt; paremal kasuvanemad Alma ja Peeter Mattus.

1930. a. ehitati külasse suur võllakiik, see asus Johannes Vainulti karjamaal kahe suure kase vahel. Küla esimene raadio osteti Puka tallu, seal toimusid laupäevaõhtused külasimmanid. Kuulati vana tantsumuusikat ja tantsiti. Kõva lõõtspilli ning suupillimängija oli Ludvig Kaurla. Pidevalt korraldati sõnnikuveo-, rukkilõikuse-, kartulivõtu-, palgiveo-, linakitkumise-, linaropsimise-, linaketramise-, takuketramise-, villakraasimise- ja sulenoppimise- jne. talgud. Kõik talgud lõppesid tantsu ja pidusöögiga. Samaaegselt toimusid Kulina kõrtsi ühes toas kangakudumise kursused. Korraldajaks oli Alma Mattus, ta kudas igasuguseid raskemustrilisi kangaid: kleidi-, mantli- ja ülikonnariideid, laudlinu, päevatekke ja kardinaid, põranda- ja kattevaipu. Kursused kestsid talviti mitmeid aastaid. Kui Tammiku koolimajja tuli juhatajaks Alma Allika, siis hakkas seal toimuma igasuguseid kursusi: õmblus, vorstivalmistamine, toiduvalmistamine, käsitöö, korvipunumine, meeste käsitöö jne. Puka inimesed võtsid neist agaralt osa.

3. MEENUTUSED PUKA KÜLAST (HILISEM PERIOOD)

Minu ema Silva Taremaa (sünd. Kuusemets) meenutused:

„Sündisin Puka külas 5. veebruaril 1959. a. Eha ja Ülo Kuusemetsa esimese lapsena. 1963. a. 7. juunil sündis minu õde Saima. Peres oli veel vanaema Alma Mattus, kes oli mulle lapsehoidjaks kuni oma surmani 1965. a.

1960. aastate algul oli Puka küla välisilme üsna erinev praegusest. Kohe meie maja kõrval oli uus ja tolle aja kohta moodne lüpsifarm. Vanaema Alma töötas seal öövahina, mistõttu ka mina käisin sageli laudas ja olin sealse eluga hästi kursis. Laut andis tööd mitmetele Puka küla elanikele. Velda ja Heino Vainultile, Rosalie Pritsile ning Edgar Pritsile. (neid oli ilmselt veel, kuid kõiki ma ei mäleta). Laudast edasi asus heinamaa, kus paljud Puka elanikud igal suvel heina tegid. Tänapäevaks on sellel kohal uudismaa. Üksikud suured puud keset põldu meenutavad kunagist heinamaad. Naaberkülasse Objasse viis läbi heinamaa pikk, kääruline ja põnev hobusetee, praegu seda teed pole ja Obja küla paistab linnulennul üle põldude üsna lähedal olevat. Maja, kus elasid Lisette ja Edgar Prits, oli samuti sügaval metsa sees, tänapäevaks on see maja samuti lagedale jäänud.

Läbi Puka küla viis otsetee Kulinale. Malle ja Endel Moori majast alates oli tee mõlemalt poolt ümbritsetud metsheinamaaga. Paremale jäi kõigepealt Puka lepik, ainus koht kogu külas, kus kevadel sinililled kasvasid. Ema rääkis, et Puka lepikus toimus sõja ajal suur lahing.

Tänapäevaks on seegi heinamaa, samuti Puka lepik uudismaaks tehtud, nüüd kasvab seal põldhein. Linnulennul paistavad teisel pool Kunda jõge asetsevad Kulina-Puka majad.

Endisel kohal asub üksnes Puka raba, mis eraldab küla Ristikülast ja Tartu maanteest. Raba piiriks on Kunda jõgi, külaelanike seas tuntud lihtsalt „kraav“, mida süvendati 1960. aastate lõpupoole. Samal suvel, kui kraavi süvendati, jäid kuivaks kõik Puka küla kaevud. Kõige kauem pidas vastu meie kaev, sest see asus küla kõige kõrgemal kohal ja oli väga sügav. Et vesi kaevudesse tagasi ei tulnud, lasid paljud külaelanikud puurkaevud teha.

Lapsepõlvest mäletan mitmeid majapidamisi, mida tänapäevaks enam pole. Meie maja juurest viis otsetee Kalmistu talusse, seal lähedal oli veel teinegi, väiksem talu, nüüd on sellel kohal vaid põld. Tühjad on praegu majad, kus elasid perek. Nirgi, Hilda Keba, Ester Toome. Juuli Alavere maja kasutab suvilana perek. Soodla, mitmeid omanikke on vahetanud Siinvee maja.

Kui Roela poolt Pukale tulla, on tee ääres kõigepealt kaks tühja tuuleveski torni. Küla esimeses majas elasid varem Siina ja Hugo Rumm ning viimase õde Eliise Rumm. Eliise tädi käis meilt piima viimas ja oli meile Saimaga heaks sõbraks, ilmselt tahtis see eluaegne õpetajapreili ka pensionipõlves lastega tegeleda. Praegu elavad selles majas Liivi ja Erki Nulk ning nende lapsed Lea ja Raimo.

Järgmises majas elasid Emilie ja Juhan Truupõld. Neil oli tütar Kinge, kelle poeg Aare suvevaheaegadel meile mängukaaslasteks sai. Pärast Truupõldude surma vahetas maja mitmeid omanikke, vahepeal elasid seal Irja ja Helmut Tali. Praegu elab seal perek. Vaino.

Puka raba ääres asuvatest majadest on alaliselt kasutusel vaid kolm. Oma kodutalus elab Elviine Kiili. Kõrvalmajas elanud Meeri ja Harald Loik on sumud, maja kasutab suvilana poeg Aavo. Järgmine maja, kus elas Ester Toome (surnud) seisab tühjana. Kunagises Karl

Puki majas elas perekond Lutto. Siis ostis maja Aivo Ilves, kes ehitas maja kõrvale suure kilekasvuhoone ja käis suvel Leningradi turul kurke müümas. Paraku lõpetas Eesti Vabariigi aeg sellise äri ära, kasvuhoone lagunes ja Ilves müüs maja Signe ja Peeter Trofimovile, kes seal praegu elavad.

Käest kätte on käinud Siinvee maja, õiget omanikku ei ole majal praegugi. Rabaäärsetest majadest viimases elasid Leida ja Karl Vahi. Peres oli kaks last – Reet ja Peeter. Et Peeter oli minust vaid aasta vanem, siis läksime tihti koos kooli ja tulime koju. Koolis käisime jalgratastega nii palju kui võimalik, sest Roelasse oli ligi 5 km maad. Hiljem müüsid Vahid maja perek. Essile, kes elab seal praegugi.

Küla teisel küljel olevatest majadest on kaks põliselanike käes. Need on Meeta Siil ja Matsalud. Viimased kolisid Pukale Petserimaalt. Feodor kasvatas aias küüslauku, maasikaid ja muid kultuure ning käis neid Rakvere turul müümas. Anna viis meilt piima, oma loomi neil polnud. Peres oli neli last, praegu elavad Pukal pojad Endel ja Leo, vanemad on sumud. Leo on n.ö. vabakutseline kunstnik, kes pole riigitööl kunagi käinud, vaid on kogu aeg pilte maalinud.

Kohe lüpsifarmi taga elasid Rosalie ja Arnold Prits. Neil olid tütred Alli ja Elle. Viimane oli minust 10 aastat vanem, kuid siiski mulle tore lapsepõlveseltsiline ning hea perekonnatuttav tänaseni. Pärast vanemate surma müüsid tütred maja Roela sovhoosile ja uueks elanikuks sai Mihhailo Selembo, kes elab koos abikaasa Annega ja kasupoeg Janariga. Mihhailo töötab Rakvere turul, Anne on kodune.

Puka küla uhke karjalaut jäi ajapikku tühjaks ja hakkas lagunema. Tänapäevaks on järel vaid siloaugu müürid, lauda vundament ja asfaltplatsid kahel pool lauta. Sinna veeti aastate jooksul Roela sovhoosi vanarauda ja laudaplats muudeti prügimäeks. Nüüd on see takjaid täis ahervare tõeliseks monumendiks kollektiivmajapidamiseks.

Minu lapsepõlveaastatel oli Puka külas väiketallupidamine täies hoos. Igas peres olid koduloomad, piima viidi meiereisse. Hiljem sõitis igal hommikul piimaauto meie väravasse ja külarahvas tõi oma piima sinna. See oli ka igahommikune uudiste vahetamise koht ja kõik olid kursis üksteise tegemistega.

Palju loomi oli alati ka meie peres. Üle kahe lehma siiski pidada ei lubatud, kuid noorloomade arvu ei piiratud, seega kasvatati hoolega pulle. Peale selle olid laudas sead, lambad, kuked-kanad ja küülikud. Laste kohustuseks oli viimastele rohtu korjata.

Isa Ülo töötas Roela sovhoosis traktoristina, ühtlasi hoidis ta korras ka kõigi külaelanike põllulapid. Ema Eha jäi pärast õe Saima sündimist koduseks, pidas loomi ja tegi talvel näputööd.

Kõik suved möödusid suure töö tähe all, tegime heina ja rohisime peenraid. Kõige toredamad olid metsas marjul ja seenel käimised, kuigi pärast uudismaade tegemist jäi seenemetsi vähemaks.

Aja jooksul muutus ka meie maja ümbrus. Vana lauda kohale ehitati saun ja rajati õunapuuaed. Vahepeal, kui nn. „õueaiamaad“ väga väikesed olid, võeti maja juurest maha suured vahtrad, et põllumaad juurde saada. Ehitati puukuur, kelder ja elumaja teine korrus.

Tänapäevases Eesti Vabariigis oleme probleemi ees: kas võtta välja vanaisa Peeter Mattuse 20 ha maad ja hakata taas talu pidama või ...“

Minu klassivend Janar Kruusi meenutused:

„Mina elan Pukal üheksandat aastat. Pukale kolisin, kui olin kuus aastat vana. Ma elan Pukal koos oma vanematega. Me elame ühes vanemas talumajas, mis on üpris väike, kuid selle eest väga armas ja kodune. Kui mina Pukale kolisin, oli see maja ja selle ümbrus väga halvas olukorras, kuid vähehaaval ümbrust puhastades ja hooneid korrastades muutus see päris kenaks kohaks. Kui me korrastamist alustasime, oli hoovi peal lepavõsa ja kõrvalhooned nägid armetud välja. Alguses koristasime lepavõsa ära ning hiljem ehitasime keldri lauda taha, kus varem oli tühi maa. Eelmine kelder oli maja all, kuid kui me gaasipliidi ostsime, muutus see ohtlikuks. Viimati ehitasime puukuuri asemele uue garaaži ja vahetasime vanal garaažil ja laudal mädanenud seinad. Oma külas käime läbi Kuusemetsade (nendega koos käin ka koolis), Esside, Matsalude ja Trofimovitega.“

KOKKUVÕTE

Mida andis selle kodu-uurimistöö tegemine? Kõigepealt õppisin tundma küla ajalugu, siinseid endiseid talusid ja külaelanikke. Sain teada, milline oli minu ema- ja vanaemaaegne Puka küla. Teiseks oli huvitav koguda ja üles kirjutada endiste külaelanikega juhtunud lugusid, ning samuti oli meeldiv jälgida küla arengut paremuse poole: kuidas küla kasvas, elanike arv suurenes ja üldine külaelu samuti elavnes. Kena on ka see, et Puka küla pole päris tühjaks jäänud. Külas on nii nooremaid, kui ka vanemaid peresid, nii talupidajaid kui ka suvilaomanikke.

KASUTATUD MATERJALID

1. ENE, 8. kd., Tln. 1995
2. Meenutused
 - 2.1. Eha Kuusemets – Roela Põhikooli kokk
 - 2.2. Elviine Kiili – pensionär
 - 2.3. Milvi Uuetalu – pensionär
 - 2.4. Silva Taremaa – Rakvere Gümnaasiumi õpetaja
 - 2.5. Janar Kruus – Roela Põhikooli õpilane
3. Fotod on Eha Kuusemetsa ja Milvi Uuetalu erakogust

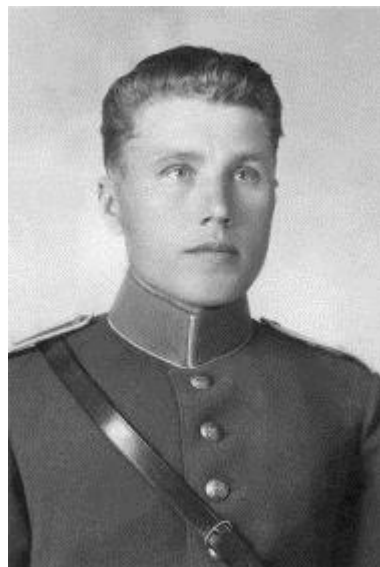
LISAD

LISA 1

Veel Pukal elanud inimesi

Endel Keba 1960. a.

August Mattus

August Mattus oma abikaasaga.

Toomas Kaurla matus 1931. a.

Ma tean, et mu Lunastaja elab!
Iiob 19, 25a

ANNA VARJU
sünd. 10. jaan. 1889. a.
surnud 03. veebr. 1987. a.
Matmine pühapäeval 08. veebr.
kell 13.30 V-Jaagupis.

ALMA MATTUS

sünd. 14.veebr.1894.a.
surn. 8.okt. 1965.a.

I

P. 117.

Mu rändamise päevad Mull' valu, vaeva töivad, Et olin eksija; Nüüd kustund kaebamine Ja väsind majaline Saan armuhõlma hingama.

Siis laske mind nüüd minna, Ma jõuan rahulinna, Kus mööda ahasus, Seal kuivand pisar palgel, Ja Poja armu valgel Mind varjab Isa halastus.

II

P. 65.

Isa, Sinu palge ette Vaikses leinas kummardan. Uskudes end Sinu kätte Ülespoole palvetan:

Ole ise minu ligi, Issand, hingetormides. Kinnita ja kaitse kõiki Raskest eluvõitluses.

Pühi ära, armukäsi, Palgeilt valupisarad, Et ei eene õhtut väsi ega nõrke rändaja.

III

P. 245.

Ma olen võidu saanud Ja jõudnud rahule, Arm on mind lunastanud, Sest ärge leinake! Jah, armsad, kuivatada Nüüd võtke pisarad! Mis võiks teid kurvastada, Ma pärin rahumaad.

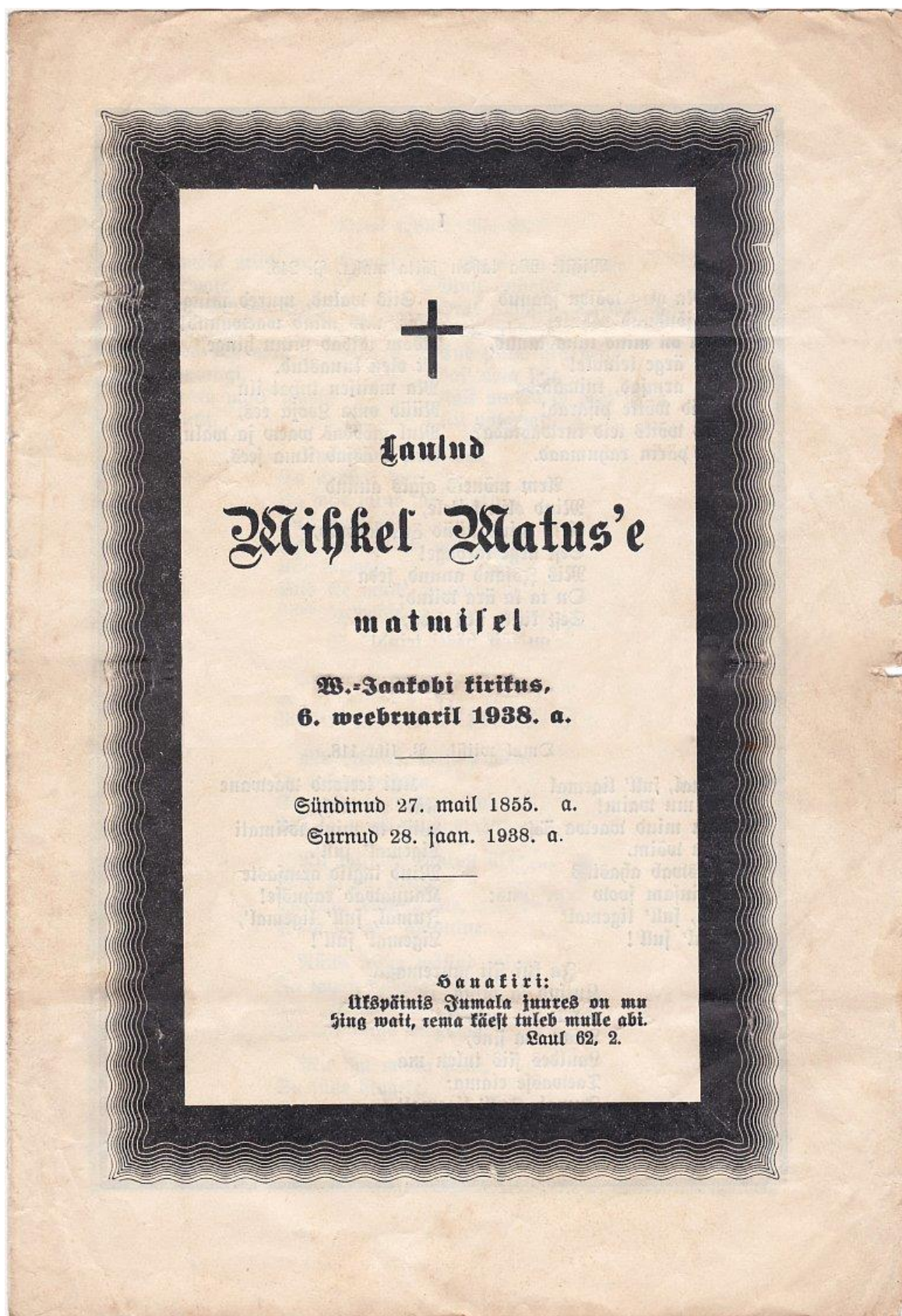
Arm mõneks ajaks annud Mind oli teistele, Arm mind nüüd ära kandnud, Sest ärge kaevake! Mis Issand annud, seda On ta ka ära viind: Sest kiitke üksi teda, Ta on kõik hästi teind!

IV

P. 237b.

Ma olen täiest annud End Isa hooleks nüüd, Kes piiri elul' pannud. Mind kutsub ära siit. Ei surm tee mulle kahju Vaid kasuks tuleb ta; Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

Mu tee mind viib siit ära, Sust, ilm, ei hooli ma, Ei ihka ma su vara, Vaid taeva püüan ma. Ma valmis! ei ma enam End taha koormata, Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

✚ Vahi, Mart Madise pg.
sünd. 6. III 1885. a.
surn. 22. VI 1958. a.

Matmine N- Jaagupis
29. VI 1958. a. I

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. P. 324.

Uinu väsind süda, Sinu aeg on mööda, Rahu kambri sees.
Mööda rõõm ja ilu, Mööda töö ja valu Surma varjudes.
Kaua ju sa rahutu Ihkand seda ilma jätta, Uinu väsind süda

Uinu vaikes kambri, Küll on rahu õnnis, Pärast võitlusi.
Väljas tormab elu, Võitleb inim elu Koidust õhtuni.
Aga sa võid puhata, Ei sull tarvis vaeva näha, Uinu väsind süda.

II

Viisil: P. lisa 118.

Jumal, Sull' ligemal' ihkab mu vaim! Üles siit vaevaõöst
kannab mind aim. Kasvab mu ahastus, Ainult üks laul mu suus:
Jumal, Sull' ligemal' ihkab mu vaim!

Ja kui siit muremaalt kutsud Sa mind Koju, kus igavest'
leian ma Sind, Taevasse elama Lauluga tulen ma. Jumal Sull'
ligemal' ihkab mu vaim!

III

Omal viisil P. 1. 127.

Tähtede taga nüüd koidab sul taevas, Ootus ja lootus seal
täide sul läeb! Mis sa siin kandnud ja kannatand vaeva, Kõik seal
s'ust igavest maha siis jääb.

Tähtede taga, seal vajub kõik vale, Seal näed, mis tumedaks
teinud on ilm, Kurbuse järel peab läik'ma su pale, Õndsamas
rõõmus siis särab su silm.

IV

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. P. 237.

Mu tee mind viib siit ära, Sust ilm ei hooli ma. Ei ihka ma
su vara, Vaid taeva püüan ma. Ma valmis, ei ma enam End taha
koormata, Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

Ida Nahi
 sünd: 8. detsembril 1894a.
 surm: 23. märtsil 1948a.
 Matmine Viir-Jaakupi
 kirikus 29. märtsil 1948a.

Eliise Ruusa
19. II 1910. - 11. III 1944.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. P. 143.

Küll minu surm võib ligi olla, Aeg möödub, lõpeb elutee.
Küll mullegi võib ruttu tulla Mu eluõhtu viimane. Jeesuse
pärast palun ma: Mind aita õndsalt lahkuda!

Kõik enne ööd võib teiseks minna Kui oli vara hommikul. Et
siin maailmas elan mina, On alati surm ligi mul. Jeesuse pärast
palun ma: Mind aita õndsalt lahkuda!

Siin õnnist surmatundi saada — Ei see küll ole meie käes.
Suur Jumal üksi selle anda Võib oma Poja vere väes. Sest otsin
usus seda Meest, Kes suudab päästa surma käest.

II

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. P. 161.

Ole ustav surmani, Siis sull' Issand krooni annab, Võitlu-
sest ta viimati Rahumaale sinu kannab. Ära väsi iialgi, Ole
ustav surmani!

Ole ustav surmani! Kui su rist sul rängaks läheb, Heida
paives polvili, Siis saad peagi abi näha! Päästja ette valu vi.
Ole ustav surmani!

III

Viisil: Jumal, maa ja taeva Looja. P. 174.

Seal, kus taeva isakodu, Eluase õndsatel. Ahastus ja mureudu
Tundmatu ta radadel. Oh et sinna minagi Muremaalt kord
jõuaksin!

Ei seal võitlus, vaev ei häda Enam väsitada saa. Katki
murtud surmaoda Elu pühal kodumaal. Oh et sinna minagi
Muremaalt kord jõuaksin!

Kaduv muutub kadumatuks, Kõik, mis maine, maha jääb,
Ajalik saab igaveseks: Uue elu Jumal loob. Oh et sinna minagi
Muremaalt kord jõuaksin!

 Juhana Vaineld
 sünd. 1898.a.
 † 24. aprillil 1948.a.
 Matmine kaupmehe 29. aprillil
 kell 13.00
 Nõu jaagipie

Viisil: Võitle hästi, kui sind Jumal. P. 65.

Isa, sinu palge ette Vaikses leinas kummardan. Uskudes end sinu kätte Ulespoole palvetan:

Ole ise minu ligi, Issand, hingetormides. Kinnita ja kaitse kõiki Raskes eluvõitluses.

Pühi ära, armukäsi, Palgeilt valupisarad, Et ei enne õhtut väsi Ega nõrke rändajad.

II

Viisil: Jeesus, Önnistegija. P. 161.

Ole ustav surmani, Siis sull' Issand krooni annab, Võitlusest ta viimati Rahumaale sinu kannab. Ära väsi iialgi, Ole ustav surmani!

Ole ustav surmani! Kui su rist sul rängaks läheb, Heida palves põlvili, Siis saad peagi abi näha! Päästja ette valu vii, Ole ustav surmani!

III

Viisil: P. Lisa 85.

Oh võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale, Et tee mul jõuetumal! Läeks taevasse. Ei suuda üksi astu Ma samugi, Sest siruta mull' vastu Käed alati.

Kui ma ei saagi aru Su armust veel, Sa viid mind läbi maru Ka surmaõöl. Sest võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale, Siis tee mul jõuetumal Läeb taevasse.

IV

Viisil: Integer vitae. P. Lisa 80.

Koju mind viige Kus see rahukallas Kullal mull' koidab; Hingata seal ilus Tormide järel, Kosutavas vilus, Vaikusevallas!

Kus minu kalju, Saatke mind nüüd sinna, Ärge mind püüdke Enam peatada. Koju ma ihkan, üksi koju saada, Hingede linna.

MARIE PRITS

* 20. juunil 1890. a.

+ 14. juunil 1985. a.

Matmine 22. juunil kell 13.00

I

hirmu- jaagupis

P. 161.

Jeesus, Õnnistegija, On mu lootus, kuni elan, Seda tean: temaga Surmaski ma julge olen, Kui ka pime surmaöö Saadab hirmu minule.

Jeesus, päästja, elab veel, Sest ma saan ka elu näha, Elan pärast taevas seal, Surm ei või mull' hirmu teha; Jeesu liige olen ma, Mind ei jäta maha ta.

II

P. lisa 80.

Koju mind viige, Kus see rahukallas Kullal mull' koidab; hingata seal ilus Tormide järel kosutavas vilus, Vaikuse vallas!

Viige mind koju, Kus see rahukallas. Väsinud olen, rahu mulle andke. Tuulest ja tormist mind siit välja kandke Vaikuse valda.

III

P. 9.

Mu Jeesus, väsinud olen Ja tahan hingata, Su palvele nüüd tulen: Vii sa mind magama.

Nii mitmest künkast üle Läks minu elutee, Ta tihti polnud sile, Vaid hoopis ummune.

Mu ihu mulla põue, Su sülle hingeke, Kus maru ega kõue Ei puudu temasse.

IV

P. 237.

Jää Jumalaga, kodu, Töö-, rõõmu-, muremaa. Ei siinseid eluradu Jalg jõua rännata. Sest jääge Jumalaga, Mu maine öde, vend! Teid Jumal õnnistagu — Ju külm on minu rind.

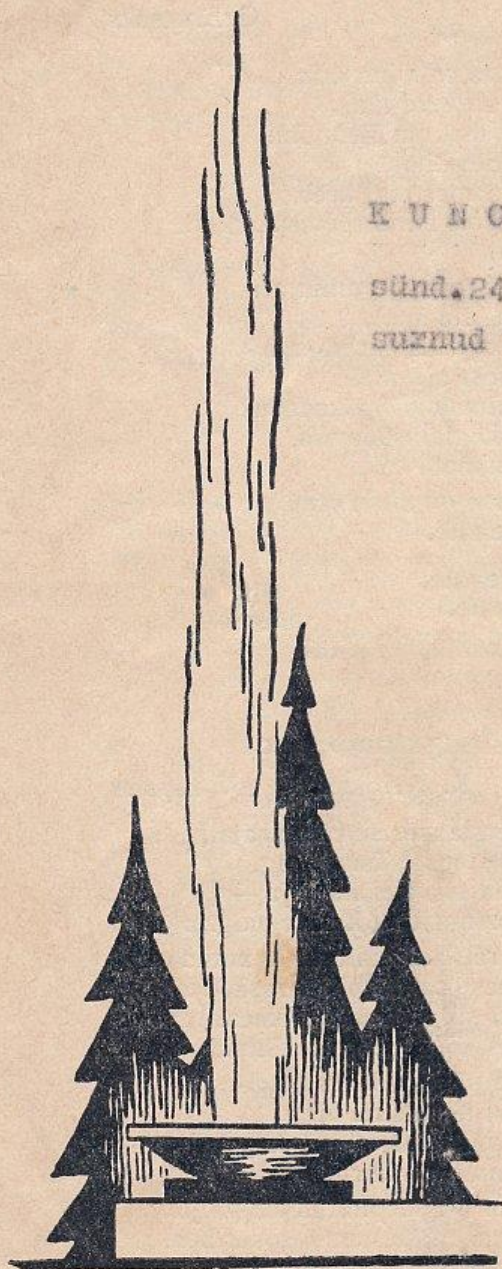
Sa andsid
mis Sul oli anda,
tööd tehes
kulus elunilt.

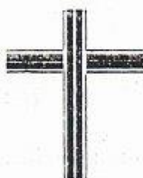
M. Nurme.

KUNO KIILI

sünd. 24. ol. 1929. a.

surnud 12. 11. 1966. a.

Taulud

Mihkel Tehmo

matmisel

Viru-Jaakobi kirikus,
29. detsembril 1935. a.

Sündinud 11. juunil 1880. a.
Surnud 20. detsembril 1935. a.

Saatiri:

Küll mäed liiguvad ja mäekünkad
kõiguvad; aga minu heldus ei pei
sinust liikuma, ega mu rahu seadus
kõikuma, ütleb Jeesus Kristus.
Jef. 54, 55.

✝ August. Jümm.
* 21. jaan. 1901a.
† 3 aprill 1975a.

I

Viisil: Võitle hästi, kui sind Jumal. P. 65

Isa, sinu palge ette Vaikses leinas kummardan. Uskudes end
sinu kätte Ülespoole palvetan.

Ole ise minu ligi, Issand, hingetormides. Kinnita ja kaitse
kõiki Raskes eluvõitluses.

Pühi ära, armukäsi, Palgeilt valupisarad. Et ei enne õhtut
väsi Ega nõrke rändajad.

II

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. P. 143

Mu tee on käidud, koju minna Nüüd laske väsind rändaja.
Siit võõrsilt laske saada sinna Mind, kus mu õige kodumaa,
Kus minu valud vaikivad Ja kuivand silmapisarad.

Seal pärin püha isamaja, Mis vereohvril valmistand Krist
Jeesus, minu Lünastaja, Kui Kolgatal ta kustutand Mu võla,
kui ta surnud seal On suures valus risti peal.

III

P. Lisa 85.

Oh võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale, Et tee mul jõuetumal
Läeks taevasse. Ei suuda üksi astu Ma sammugi, Sest siruta
mull' vastu Käed alati.

Kui ma ei saagi aru Su armust veel, Sa viid mind läbi maru
Ka surmaõõli. Sest võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale. Siis
tee mul Jõuetumal Läeb taevasse.

IV

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. P. 237

Jää Jumalaga, kodu, mu rõõmu-, muremaa. Su väravat ei
iial nüüd enam ava mä, Sest uue kodu värav on lahti minule,
Sealt läbi väsind ihu läeb viimaks rahusse.

Laulud

Mihkel Prits'i

matmisel

**W.-Jaakobi kirikus,
9. märtsil 1938. a.**

Sündinud 30. mail 1878. a.

Surnud 3. märtsil 1938. a.

Paustiri:

Kui mu lüha ära lõpeb ja mu
siida ka, siis oled sa Jumal, mu Mi-
dame kallju ja mu osa igavesti.
Laav. I. 73, 26.